

Kuinka lakikieltä ymmärretään?

Esimerkkinä perintökaaren 7 luvun 5 §

Henna Kosonen, HTM, FM
Ulkoasiainministeriön oikeuspalvelu,
Itä-Suomen yliopisto
17.12.2010

Sisältö

- Tutkimuskysymykset
- Metodologia
- Tutkimuskohteena oleva teksti
- Tutkimustuloksia

Tutkimuskysymykset

- Millaisia käsityksiä lakikielestä on ennakolta?
- Kuinka paljon on kokemusta lakiteksteistä?
- **Kuinka tutkimuskohteeksi valittua tekstiä ymmärretään?**
- **Kuinka tätä tekstiä voisi kehittää entistä ymmärrettävämmäksi?**

Metodologia

- Haastattelututkimus
- Ei-juristeja ja ei-lingvistejä
- 24 henkilöä
  - 12 miestä, 12 naista
  - 20–79-vuotiaita (tasaisesti ikäryhmittäin)
  - 12:lla korkeakoulututkinto, 12:lla alempi tutkinto tai ei tutkintoa

Tutkimuskohteena oleva teksti

- Perintökaaren 7 luvun 1 ja 5 pykälät

Aiempi kokemus lakiteksteistä

- Lakitekstien aiempi lukeminen:
Kyllä (12) – ei paljoa/jonkin verran (6) – hyvin vähän/ei varsinaisesti/oikeastaan/muistaakseen (5) – ei (1)
- Konteksti:
  - 1) työ (10)
  - 2) järjestötoiminta ja politiikka (5)
  - 3) opiskelu (4)
  - 4) perhe- ja perintöasiat (3)

Tekstin vaikeat piirteet

- Virkerakenteiden pituus ja monimutkaisuus (10)
- Tekstin sisältämät viittaukset (7)
- sanasto (7)
  - *Tehoton/tehottomuus (5)*
  - *Lakiosa (4)*
  - *Testamentin saaja – perillinen (2)*

Tekstin helpot piirteet

- Sanasto (tuttu 3, ei sivistys/lakisanoja 1)
- Tekstin ulkoasu ja rakenne (4)
- Tietty kohta tekstissä
- Helppo asiasisältö
- Konkreettiset asiat
- Pääkohdat helpompia ymmärtää
- Ennakkotieto sisältöön liittyen

Tekstin ymmärtäminen

- Kykeni selittämään tekstin asiasisällön (3)
- Kykeni selittämään tekstin oikein, mutta vastaus oli puutteellinen (4)
- Kykeni selittämään tekstin lähes oikein, mutta vastaus sisälsi joitakin asiavirheitä (2)
- Ei kyennyt selittämään tekstin asiasisältöä (15)

Voisiko tekstin kirjoittaa
ymmärrettävämmiin?

Sanasto

1) *Tehokas-, tehoton- ja tehottomuus-*termien korvaaminen toisenlaisilla muotoiluilla

- mom. *Testamenttia ei voida noudattaa siltä osin kuin*
- mom. *Edellä esitetystä (1 mom.) huolimatta testamenttia voidaan kuitenkin noudattaa*
- mom. *Jos perillinen haluaa vedota testamentin pätemättömyyteen*
- mom. *Perillinen ei kuitenkaan voi vaatia lakiosaansa*

2) *Virallinen lehti* kirjoitetaan erisnimenä

Lauseoppi

- 3) *Hänen*-sanon korvaaminen *tämän*-sanalla lauseopin sääntöjen mukaisesti (2 mom.)
- 4) Tekstin pilkkominen useampaan virkkeeseen
  - olen jakanut toisen momentin yhdestä kahteen virkkeeseen ja kolmannen momentin kahdesta kolmeen virkkeeseen

Lauseoppi (kalvo 2)

- 5) Toisen momentin lopussa esiintyvien lisäehtojen järjestäminen **tärkeys-** sekä **kronologiseen toimintajärjestykseen:**
- 1.) rahasuoritus ei saa olla testamentissa kielletty,
  - 2.) lakiosaa vastaava rahamäärä on maksettava perillisen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa

Muotoseikat

6. Pykälien otsikointi

7:5 Testamentin pätemättömyys ja siihen vetoaminen tai

Testamentin lainmukaisuus ja siihen vetoaminen

7:1 Lakiosan määräytyminen.

5 luvun 1 §

- 7) Ilmaisun *on lakiosa* korvaaminen ymmärrettävämällä ilmaisulla, esimerkiksi *on oikeus lakiosaan*.
- 8) Edelliseen liittyvän ilmaisun *perittävän jälkeen* korvaaminen ymmärrettävämällä ilmauksella, esimerkiksi *(on oikeus lakiosaan) perittävän jäämistöstä*.

5 luvun 1 § (kalvo 2)

9. Asioiden esittämisjärjestyksen muuttaminen:
- 1.) kyseessä oleva oikeus (oikeus lakiosaan)
  - 2.) henkilöt, joilla em. oikeus on

Oikeus lakiosaan perittävän jäämistöstä on rintaperillisellä sekä ottolapsella ja tämän jälkeläisellä.

5 luvun 1 § (kalvo 3)

11. Pykälän momenttien järjestys: ensin lakiosan selitys, seuraavaksi lakiosaan oikeutettujen luettelo.

Lakiosa on puolet laissa määritellystä perintöosuudesta.

Oikeus lakiosaan perittävän jäämistöstä on rintaperillisellä sekä ottolapsella ja tämän jälkeläisellä.